

Herinneringen tussen de prullaria

In de keuken, staat het anonieme van een soldaat. Zijn hoofd en stuur zijn zo pastel gekleurd foto jarenlang ergens in de zon hebben gehangen. Maar dat is de soldaat is dood en vermoeddeft de fotowinkelier met zijn verfestijds zijn best gedaan het geen zo zachtmoedig mogelijke, eftallige uitdrukking te geven – erzoete kleuren, met lange, bijde wimpers en met volle zachtopen. Ook met de oogopslag van aat is iets uitgespookt, zodat er k van peinzende berusting op zicht ligt. De zon is nergens gaan.

de foto opdook tussen de kapotflex en plastic tupperware van de lmarkt dacht ik even met een maken te hebben. Maar gelet op t moet het toch echt een gesneueelg zijn die nu over de grens bij reemdeling thuis herinnerd Vermoedelijk stond hij in zijn ijzere lijst van klimop op een r in Leuven of Oostende. En elke er zal zijn moeder hem even in ten hebben toegesproken, alsof te bank nog de krant zat te lezen. grafe Bertien van Manen reisde lopen jaren kriskras door Euro Rome en Boedapest, naar Tou n Pristina, om opnamen van dit oto's te maken: bestaande por, van vrouwen en mannen, groe individuen, jong en oud, ge n ongewoon, die zij als stillevens huiselijke context vastlegde. Ze van die opnamen zijn nu gebun het vaak ontroerende kleurenfo *Give me your image.*

als die gesneuvelde Belg leent opname van Bertien van Manen or een verzonnen biografie. Tus tafelzilver, ergens in München, e bijvoorbeeld het zorgeloze por n een nazi, wiens hoofd zonder tuum volstrekt niet aan een nazi nken. Tussen de bebloemde kofe s bewaren Algerijnen, in een Pa orstad, twee vaag zichtbare vrou oserend tegen een baldadig bloe behang. En tussen de bureau

Belgrado 2002, een foto van Bertien van Manen Uit besproken boek

bende van knipsels, spuitflesjes en lampen, koestert een inwoner van Novokuznetsk zowaar een stelletje Stalinportretten.

Niet alleen de foto's, het is steeds de context van gordijn- en behangpatronen, subtiel gerangschikte snuisterijen of juist de puinhoop van prullaria die veel te zien en te denken geeft. Vakantiekiekiejes en kinderfoto's, nonchalant tussen een schilderij- of spiegelijst geklemd, vallen daar een beetje buiten. De opnamen met een veel zwaarder soortelijk gewicht openbaren zich vooral door de nadrukkelijke wijze waarop ze in huis aanwezig zijn. Zoals die vergeelde ouders, die vanuit een kale lijst op een kale muur nog steeds ongenadig streng toezien op de gang van zaken in huis. Of zoals de jongeman in een gecraqueleerde lijst, voor wie een soort altaartje is opgericht, bestaande uit een kanten kleedje en veel, heel veel leegte; niets en

IN BEELD

niemand kan ooit nog aan hem tippen, dat is duidelijk.

Van Manen fotografeert 'spontaan en achteloos', heeft ze zelf in deze krant verteld. Op veel foto's weerkaatst dan ook het flitslicht en zijn oneffenheden gelaten voor wat ze zijn. Doet dat alles afbreuk aan de foto's? Juist niet, omdat je als toeschouwer nu nog meer besef hebt van het intieme terrein waar je je op hebt begeven en – net als lijfelijk bij iemand thuis – aan het fantaseren slaat over al die herinneringen en sentimenten die met zo'n portret kunnen samen

hangen. Je vraagt je af of er in huis- en slaapkamers ook wel eens foto's staan van mensen die bij leven grondig gehaat zijn.

Van Manens boek is zowel een *document humain* als een innemend bewijs van het belang van fotografie, van fotografische herinneringen. Natuurlijk wisten we dat laatste allang, maar net als die gesneuvelde Belg thuis, in de keuken, is het goed dat af en toe visueel ingepeperd te krijgen.

MARIANNE VERMEIJDEN

Bertien van Manen: Give me your image. Steidl, € 25,-. Verkrijgbaar bij Boekhandel Fotografia in Amsterdam en het Nederlands Fotomuseum in Rotterdam. Van Manens werk wordt tentoongesteld in het Museum of Modern Art in New York (tot 15/1/2006) en de hele maand januari in Galerie Yancey Richardson in New York